

Rok 14 Numer 617 (71)
6 lipca 2010 r.

W tym numerze:

⇒ **W 2009 R. GLOBALNE WSPARCIE ROLNICTWA NIEZNACZNE WZROSŁO**

⇒ **WIELKIE RÓŻNICE CENOWE W OBRĘBIE UE**

⇒ **REFORMY WPR "BĘDĄ ZAWIERAĆ" GRUNTOWNY PRZEGLĄD ZASADY WZAJEMNEJ ZGODNOŚCI**

W 2009 R. GLOBALNE WSPARCIE ROLNICTWA NIEZNACZNIE WZROSŁO

Zgodnie z nowymi danymi opublikowanymi w zeszłym tygodniu przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) unijna pomoc dla rolnictwa – mierzona udziałem jej wartości w produkcji rolnej – wzrosła w 2009 roku do 24%.

OECD wyliczyła, stosując model szacunkowego Współczynnika Wsparcia Producenta (PSE), że unijne polityki pomocowe w sposób pośredni lub bezpośredni odpowiadały za stanowią 24% łącznych przychodów rolniczych w 2009 roku – co oznacza wartość wyższą wobec wskaźnika 22% w 2008 roku (patrz poniżej).

W ujęciu międzynarodowym średni PSE dla wszystkich krajów OECD wzrósł o 1% (do 22%) z poziomu z 2008 roku – był to pierwszy wzrost wsparcia od 2004 roku, co oznaczało zatrzymanie stopniowego spadku powyższego współczynnika od czterech lat.

W całej OECD dane dla PSE za 2009 r. zawierały się w szerokim przedziale od poniżej 0,5% w Nowej Zelandii do 66% w Norwegii.

Wyższe ceny produktów rolnych w 2007 i 2008 roku wywołały spadki w wydatkach rządów na wsparcie rolnictwa w tym okresie – jednak powrót do cen z 2007 roku, jaki nastąpił w roku 2009, odwrócił w ubiegłym roku ten trend – stwierdza się w raporcie.

Ponieważ nadal odczuwalne są skutki globalnej recesji, wzrost gospodarczy w krajach OECD był wciąż słaby lub nawet ujemny. Mniejszy popyt, połączony z silnym wzrostem produkcji rolnej, utrzymał zatem światowe ceny produktów rolnych znacznie poniżej szczytowych poziomów z 2008 roku.

Decyzje w ramach polityki działania

OECD określa główne przemiany w ramach najważniejszych typów polityki działania w obrębie UE jako zarządzanie kryzysem, zauważając mianowicie pojawienie się pomocy i wsparcia rynkowego w sektorze mleczarskim oraz wdrożenie uzgodnionych w ostatnim czasie reform - w tym oceny funkcjonowania reformy WPR (*Health Check*). Ogólnie jednak OECD stwierdziła, że w tym czasie w polityce działania wprowadzono niewiele znaczących mechanizmów.

W ubiegłym roku producenci czuli się natomiast bardziej zobowiązani do prowadzenia ściśle określonych metod produkcji praktyk w dążeniu do szerzej zakrojonych celów, takich jak ochrona środowiska, zachowanie zasobów naturalnych i dobrostanu zwierząt.

Niektóre kraje podjęły wyraźne działania na rzecz zmniejszania poziomu pomocy lub wdrażania wsparcia bardziej oddzielnego od produkcji, inne natomiast pozostały w tyle.

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

Łączne wsparcie dla sektora rolnego, w tym wsparcie producentów, wsparcie ogólnych usług dla rolnictwa, takich jak badania, infrastruktura, kontrola i zwalczanie nieprawidłowości, marketing i promocja, jak również płatności budżetowe dla konsumentów – oszacowano w latach 2007-09 na 375 miliardów dolarów (267 miliardów euro). Stanowi to ekwiwalent 0,9% PKB państw OECD i wyraźny regres wobec szczytowego poziomu 2,3% w latach 1986-88.

Zmniejszenie wsparcia z budżetu było w większości państw skromne, z wyjątkiem Australii. W UE największy spadek dotknął płatności opartych na kryteriach nietowarowych, dotyczy to zwłaszcza zakończenia inicjatyw wykupu kwoty cukrowej.

Sektory ryżu, cukru, hodowli zwierząt i mleczarstwa są tradycyjnie największymi odbiorcami wsparcia w oparciu o poziom produkcji towarowej. Jednak płatności bazujące bezpośrednio na elementach nietowarowych, takich jak różnorodność biologiczna, kwestie związane z terenami podmokłymi czy elementy krajobrazowe, które w zasadzie nie istniały w 1986 roku, stanowią obecnie 2% PSE, a udział ten systematycznie rośnie.

Tymczasem, jak zauważa raport OECD, obawy o stan zapasów żywnościowych, zaognione jeszcze raptownym wzrostem cen i mniejszymi zapasami w 2008 roku, wysunęły kwestię bezpieczeństwa żywnościowego na pierwszy plan debaty w sprawie polityki rolnej.

Spadek wsparcia cen rynkowych

Według raportu, poziom wsparcia dla rolnictwa, mierzony % PSE, spadł w pewnym stopniu w każdym kraju OECD poza Turcją, natomiast wsparcie mierzone udziałem przychodów rolniczych brutto przekracza obecnie średnią OECD.

Wykazano też, że skład wsparcia w większości państw OECD uległ zmianie; nastąpił odwrót od wsparcia opartego na produkcji towarowej w stronę innych kryteriów, które pod względem uprawnienia do uzyskiwania pomocy, mogą wymagać prowadzenia produkcji rolnej lub być tego wymogu pozbawione.

Wprowadzie wsparcie oparte na produkcji, którego większość ma postać całkowicie powiązanego Wsparcia Cen Rynkowych (MPS), pozostaje największym pojedynczym komponentem PSE, to jednak jego udział zmalał z 30% przychodów rolniczych brutto i ponad 85% całkowitego wsparcia, jakie odnotowano w okresie 1986-88, do nieco powyżej 10% przychodów rolniczych brutto (reprezentujących około połowy PSE) w latach 2007-09.

UE dołączyła do Nowej Zelandii i Islandii jako jedynych trzech krajów/ugrupowań, które odnotowały w 2009 roku spadek wskaźnika MPS w ujęciu rok do roku – głównie wskutek zniżki cen na rynkach wewnętrznych.

Unijna reforma bardzo silnie obniżyła w ostatnich latach MPS dla mleczarstwa, aczkolwiek całkowite wsparcie oparte na produkcji towarowej, w ujęciu monetarnym, pozostaje najwyższe w gronie OECD – podaje raport.

Wpływ wysokich cen produktów mleczarskich w latach 2007-09 oraz obniżenie cen interwencyjnego skupu takich wyrobów sprawiły, że kwota pomocy dla artykułów mlecznych znacząco zmalała.

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

Szacunkowy Wskaźnik Wsparcia Producentów w OECD, według krajów

		2009	2008	2007	1986-88
Australia	mln USD	927	2 213	2 488	931
	% PSE	3	6	7	7
Kanada	mln USD	7 794	5 532	7 413	6 019
	% PSE	20	13	19	36
Unia Europejska	mln USD	120 840	135 668	135 111	99 742
	% PSE	24	22	25	40
Islandia	mln USD	115	166	237	193
	% PSE	48	51	57	77
Japonia	mln USD	46 492	41 622	35 581	49 590
	% PSE	48	48	48	64
Korea	mln USD	17 518	18 354	25 988	12 055
	% PSE	52	52	65	70
Meksyk	mln USD	5 821	6 339	6 438	8 495
	% PSE	13	13	14	29
Nowa Zelandia	mln USD	34	92	115	432
	% PSE	0	1	1	10
Norwegia	mln USD	3 711	3 742	3 171	2 794
	% PSE	66	62	59	70
Szwajcaria	mln USD	6 209	5 640	4 681	5 385
	% PSE	63	58	55	77
Turcja	mln USD	22 603	16 347	11 807	3 118
	% PSE	37	25	19	16
Stany Zjednoczone	mln USD	30 598	23 259	33 963	36 219
	% PSE	10	7	10	22
OECD	mln USD	252 522	265 487	259 995	239 921
	% PSE	22	21	22	37

Uwagi: dane wstępne. Źródło: Baza danych OECD, PSE/CSE, rok 2010.

Źródło: Agra Europe Weekly z 2 lipca 2010 r. "Global farm support creeps up in 2009"

WIELKIE RÓŻNICE CENOWE W OBRĘBIE UE

Nowe dane statystycznego działu Komisji wskazują, że w niektórych państwach członkowskich UE ceny żywności są dwukrotnie wyższe niż w innych.

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

Dane opublikowane przez Eurostat pokazują, że w 2009 roku poziom cen porównywalnego koszyka produktów spożywczych i napojów bezalkoholowych był w Danii ponaddwukrotnie wyższy niż w Polsce, Bułgarii i Rumunii.

Wartość dla Danii była o prawie 40% wyższa od średniej dla UE-27, a za nią znalazły się w tym zestawieniu Irlandia, Finlandia, Luksemburg, Austria, Belgia, Niemcy i Francja.

Inne duże państwa Piętnastki, takie jak Hiszpania, Holandia i Wielka Brytania, znalazły się nieco poniżej przeciętnej, natomiast większość nowych państw członkowskich (NPCz) była pod względem cen żywności o 10%-30% poniżej unijnej średniej.

Tymczasem ceny w Polsce pozostawały nadal niskie, na poziomie zaledwie 64% unijnej średniej, a rachunki Rumunów i Bułgarów za żywność i napoje stanowiły odpowiednio 66% i 68%.

Badaniem objęto około 500 porównywalnych produktów, patrząc na rozpiętości cenowe między państwami członkowskimi i porównując je z cenami w krajach sąsiednich.

W krajach UE największe rozbieżności dotyczą cen zbóż i pieczywa – są one blisko trzykrotnie wyższe w Danii (146% unijnej średniej) niż w Bułgarii (52%).

W przypadku cen mięsa i nabiału różnice cen są nieco mniejsze.

Źródło: *Agra Europe Weekly z 2 lipca 2010 r. "Huge food price variation within EU"*

REFORMY WPR "BĘDĄ ZAWIERAĆ" GRUNTOWNY PRZEGLĄD ZASADY WZAJEMNEJ ZGODNOŚCI

Unijny komisarz ds. rolnictwa Dacian Ciolos zgodził się w zeszłym tygodniu z ministrami rolnictwa państw członkowskich, że wysiłki w celu uproszczenia przepisów rolnych, a zwłaszcza wymogów w sprawie "wzajemnej zgodności", muszą znaleźć się w centrum następnym reform WPR.

Zarówno Ciolos, jak i komisarz ds. zdrowia John Dalli wysłuchali apeli państw członkowskich, aby uprościć unijne przepisy we wszystkich dziedzinach ustawodawstwa, mających wpływ na rolnictwo – dotyczy to też zdrowia, bezpieczeństwa żywnościowego i przepisów w sprawie ochrony środowiska.

Państwa członkowskie stanowczo opowiedziały się za tym, że przepisy warunkujące moc dla rolnictwa spełnianiem wymogów ekologicznych muszą być dostosowane pod kątem wzajemnej zgodności (współzależność ekologiczna) – jest to zestaw wymogów, jakie muszą spełniać unijni rolnicy, aby otrzymywać subsydia WPR.

Wymiana poglądów, jaka miała miejsce w *minionym* tygodniu, wykazała, że między państwami członkowskimi a Komisją istnieje trwały konsensus, w myśl którego jest miejsce do dalszego ograniczania biurokracji w zakresie WPR, i że reformy WPR w okresie po 2013 roku będą właściwym polem do takich działań.

Ciolos powiedział dziennikarzom po spotkaniu, że jest obecnie jasne, iż w następnych reformach WPR potrzebny jest "bardziej realistyczny pakiet związany z zasadą wzajemnej zgodności".

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

Wcześniej tego samego dnia komisarz stwierdził: "Wraz z moim kolegą Dallim oraz innymi komisarzami, których to dotyczy, będziemy na zasadzie pragmatycznego podejścia pracować nad wyjaśnieniem i przedefiniowaniem zasad wzajemnej zgodności po roku 2013: chcemy, aby wzajemna zgodność wyraźnie określała, czego oczekujemy od rolników w dziedzinach, które są faktycznie w ich zakresie kompetencji."

Państwa członkowskie intensywnie działają nad uproszczeniem tego zagadnienia, z uznaniem witając dotychczasowe wysiłki Komisji, ale próbując też przyspieszyć proces ograniczania wszelkiej niepotrzebnej biurokracji.

Debatę nad uproszczeniem tej kwestii zainicjowała na początku 2009 roku czeska prezydencja, następnie została ona przyspieszona przez grupę państw członkowskich pod kierunkiem Danii, która przedłożyła 39 konkretnych sugestii dotyczących zmniejszenia obciążeń administracyjnych.

Pod koniec listopada 2009 roku Komisja wydała odpowiedź na dokument Duńczyków, zobowiązując się do przyjęcia szeregu sugestii; następnie ministrowie uzgodnili, że większością tych koncepcji trzeba będzie zająć się w ramach reform WPR po 2013 roku.

Ciolos przedstawia podejście etapowe

Ciolos przypomniał w *ubiegłym* tygodniu, że w odpowiedzi na wspomniane 39 żądań zgłoszonych przez państwa członkowskie, podjęto już działania w 19 obszarach, podając jako przykład postęp nad zezwoleniem, aby można było składać wnioski o płatności jednolite dla różnych części (ułamków) gruntu, a także prace dotyczące powracającego problemu powracającej niekompatybilności z zasadą wzajemnej zgodności.

Komisarz powiedział ministrom, że "pakiet uproszczeniowy", który ma zostać przedłożony na październikowym posiedzeniu Rady Ministrów ds. Rolnictwa, będzie odpowiedzią na niektóre powtarzające się apele, w tym - o działania nad redukowaniem kontroli podejmowanych z tytułu mniej istotnych naruszeń zasad wzajemnej zgodności.

Dalsze znaczące rekomendacje, wymagające "poważnych decyzji politycznych", zostaną uwzględnione w reformach WPR na okres po 2013 r. - takie podejście przyjęły już w *ubiegłym* roku państwa członkowskie.

Ciolos przekazał ministrom w *zeszłym* tygodniu, że wśród dziedzin, które zostały odłożone do następnych reform WPR, znalazły się działania nad opóźnieniami w płatnościach z tytułu rozwoju obszarów wiejskich i zarządzanie programami z II Filaru WPR.

Wydaje się, że za kwestię "polityczną", która zostanie odsunięta na okres po 2013 roku, uważa się również ponowne rozpatrzenie stosunku między kosztami administracyjnymi kontroli na miejscu i ryzykiem błędu - w odniesieniu do II Filaru.

Dalli przedstawia zarys swego programu uproszczeń

Ciolos pochwalił zaangażowanie Dallego w omawianą kwestię. Dalli, rozpoczynając posiedzenie Rady, wyjaśnił przedstawicielom państw członkowskich, że podległe mu służby dokonują ciągłej oceny sytuacji rolników.

Jego komentarze współgrały z pragmatycznym podejściem, jakiego domagały się państwa członkowskie. "Podejmowane przez nas środki muszą być adekwatne, należy unikać zbędnych i nieproporcjonalnych kosztów, które działają jak hamulec na działalność gospodarczą", powiedział komisarz.

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

"Chciałbym ponownie potwierdzić swoje zaangażowanie w dążenie do znalezienia najbardziej ekonomicznych sposobów osiągnięcia celów polityki działania, które wchodzą w zakres mej odpowiedzialności", dodał Dalli.

Przypomniał też szereg konkretnych posunięć upraszczających, zrealizowanych już w 2009 roku na rzecz unijnych rolników, w dziedzinach tak różnych jak odzwierzęce produkty uboczne, polepszacze żywności, obrót paszowy oraz zniesienie punktów kontroli granicznej ze Szwajcarią.

Komisarz obiecał, że wkrótce DG Zdrowie przedstawi kolejne propozycje, odnosząc się w ten sposób do bieżących starań o rewizję unijnego systemu ochrony zdrowia roślin, opracowania "prawa o zdrowiu zwierząt" oraz przeglądu identyfikacji w sektorze bydła.

Źródła z DG Rolnictwo potwierdziły, że reorganizacja systemu identyfikacji bydła odnosi się do propozycji, które mają pojawić się pod koniec 2010 lub na początku 2011 roku i pozwolą państwom członkowskim na przejście z systemu papierowego na format elektroniczny.

Państwa członkowskie w natarciu

Państwa Wspólnoty zjednoczyły się w wysiłkach na rzecz przyspieszenia harmonogramu uproszczeń, a przed zeszłotygodniowym posiedzeniem Rady, silny blok składający się z 18 członków UE opracował nową deklarację wzywającą do tego, aby wspomniane uproszczenie znalazło się w centrum reform WPR.

W składzie dość niezwykłego ugrupowania państw członkowskich znalazły się skłaniające się ku liberalnemu podejściu kraje takie jak Wielka Brytania, Holandia i Szwecja oraz tradycyjni potentaci korzystający z WPR – Francja i Niemcy, którym towarzyszyły Polska, Węgry i inne państwa wschodnioeuropejskie.

Jak podały źródła, podczas dyskusji na forum Rady, przedstawiciele Francji powtarzali swój pogląd, że uproszczenie powinno "nadać kierunek działaniom" w dziedzinie rolnictwa, natomiast Holandia – mimo że reprezentuje zgoła odmienne poglądy na główną ideę reformy WPR – zgodziła się, iż jest to "priorytetem politycznym".

Delegacje były "jednomyślnie" za większym uproszczeniem, istniało też podobno szerokie porozumienie dotyczące pewnych bardziej szczegółowych elementów, takich jak konieczność ponownego rozważenia niektórych zasad środowiskowych odnośnie wzajemnej zgodności, które uważa się za najbardziej uciążliwe.

Ministrowie rolnictwa usłyszeli od Ciolosa i Dallego, że ci ostatni mają nadzieję na to, iż otrzymają propozycje uproszczenia WPR pod względem środowiskowym, pochodzące od urzędników Komisji z resortu środowiska.

Uważa się również, że państwa członkowskie opowiedziały się za takimi naczelnymi zasadami jak "proporcjonalność" i "analiza oparta na ryzyku". Ma to zapewnić, że w przypadku spodziewanej zbyt małej skali naruszeń nie będzie się przeprowadzać kosztownych kontroli.

Różne priorytety w gronie państw członkowskich

Państwa członkowskie podawały szczegółowe przykłady dziedzin ustawodawstwa WPR, które wywołują narzekania ich rolników.

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

Dania podniosła kwestię identyfikacji zwierząt, a przedstawiciele Belgii powiedzieli, że konieczne jest zagwarantowanie, iż kontrole i sankcje są w pełni proporcjonalne do danego problemu.

Delegacja włoska skupiła się na wzajemnej zgodności, natomiast Finlandia stwierdziła, że największe obciążenia administracyjne przedstawiają dla niej kwestie rozwoju obszarów wiejskich. Austria ze swej strony podkreślała potrzebę bardziej elastycznych ram, w obrębie których dostosowuje się przepisy do pewnych szczególnych sytuacji w UE.

Źródło: Agra Europe Weekly z 2 lipca 2010 r. *“CAP reforms ‘will contain’ cross-compliance overhaul”*

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione